

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ Ing. A. D.**, bývajúceho v P., zastúpeného JUDr. P. B., advokátom so sídlom v P., F. č. X., **2/ MUDr. I. D.**, bývajúcej v P., zastúpenej advokátskom kanceláriou JUDr. P. H., s.r.o. so sídlom v P., L. č. X., IČO: X., proti žalovaným **1/ S., a.s.**, so sídlom v B., T. č. X., IČO: X., **2/ A. & C. s.r.o.**, so sídlom v B., N. č. X., IČO: X., zastúpenej JUDr. S. S., advokátom so sídlom v B., S. č. X., **3/ T., a.s.**, so sídlom v T., F. č. X., IČO: X., **4/ A. K.**, bývajúcej v P., **5/ J. K.**, bývajúceho v P., **6/ Ing. I. Š.**, bývajúceho v P., **7/ A. Š.**, bývajúcej v P., **o určenie, že záložné právo nevzniklo**, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 29 C 188/2005, o dovolaní žalovaných 3/ až 5/ zastúpených advokátskou kanceláriou **H. & P., s.r.o.** so sídlom v B., Š. č. X., IČO: X., proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 24. marca 2011 sp. zn. 13 Co 12/2010, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovaní 3/ až 5/ sú povinní zaplatiť žalobkyni 2/ do 3 dní náhradu trov dovolacieho konania 77,29 € na účet advokátskej kancelárie JUDr. P. H., s.r.o. so sídlom v P., L. č. X., IČO: X..

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Prešov rozsudkom zo 16. decembra 2009 č.k. 29 C 188/2005-574 zamietol žalobu, ktorou sa žalobcovia domáhali určenia, že záložnou zmluvou z 3. mája 1996 č. X. nevzniklo záložné právo k nehnuteľnostiam v katastrálnom území P. zapísaným na liste vlastníctva č. X. ako parcela č. X. vo výmere 142 m² a na liste vlastníctva č. X. ako parcela č. X. vo výmere 389 m². V odôvodnení medziiným konštatoval, že žalovaný 3/ nie je v danej

veci pasívne vecne legitimovaný, lebo stratil postavenie veriteľa. Súd prvého stupňa na základe výsledkov vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žalobcovia bez relevantného skutkového a právneho základu vyvodzujú neplatnosť uvedenej zmluvy, ktorá bola uzavretá v súlade so zákonom. Zároveň rozhodol, že o trovách konania bude rozhodnuté po právoplatnom skončení konania.

Na odvolanie žalobcu 1/ Krajský súd v Prešove uznesením z 24. marca 2011 sp. zn. 13 Co 12/2010 pripustil zmenu žaloby (zmenenou žalobou žalobcovia žiadali určiť, že záložná zmluva je neplatná) a napadnutý rozsudok vo veci samej zrušil. Výrok, ktorým pripustil zmenu žaloby, odôvodnil poukázaním na ustanovenia § 95 ods. 1 a 2 O.s.p., § 202 ods. 3 písm. f/ O.s.p. a § 216 ods. 1 O.s.p. V odôvodnení k tomu dodal, že „z tohto dôvodu zároveň zrušil rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej a v tomto rozsahu mu vec vrátil na ďalšie konanie, pretože výsledky doterajšieho konania môžu byť podkladom pre konanie o zmenenom návrhu (§ 95 ods. 1 O.s.p.). O tom svedčí aj konštatovanie prvostupňového súdu v odôvodnení rozsudku, ak dospel k záveru, že záložná zmluva zo dňa 3. mája 1996 je sčasti neplatná, pretože zmluvné dojednanie, ktorým sa záložca v záložnej zmluve zaviazal predmet zálohu nedarovať, nescudziť alebo nezaťažiť v prospech iného, je neplatné pre rozpor s ustanovením § 574 Občianskeho zákonníka“. Vo zvyšnej časti odôvodnenia tohto uznesenia odvolací súd vysvetlil, aký má byť nasledujúci postup súdu prvého stupňa v konaní po vrátení veci na ďalšie konanie.

Proti uvedenému uzneseniu podali žalovaní 3/ až 5/ dovolanie, v ktorom uviedli, že v danej veci im bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.), a to tým, že odvolací súd svoje rozhodnutie „riadne a presvedčivo neodôvodnil“. Podľa názoru dovolateľov je z odôvodnenia napadnutého uznesenia zreteľný rozpor medzi konštatovaním odvolacieho súdu, že výsledky doterajšieho konania môžu byť podkladom pre rozhodnutie o zmenenej žalobe, a medzi skutočnosťou, že odvolací súd sám o zmenenej žalobe nerozhodol, čím „nepriamo potvrdil, že výsledky doterajšieho konania zrejme nie sú dostatočným podkladom pre konanie o zmenenej žalobe“. Tento názorový rozpor sa premietol aj do nesprávnosti právnych záverov odvolacieho súdu, ktorými má byť súd prvého stupňa v ďalšom konaní viazaný. Z uznesenia odvolacieho súdu nie je zrejmé, čo skutočne viedlo k tomuto rozhodnutiu. Z týchto dôvodov dovolatelia žiadali napadnuté rozhodnutie buď zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, alebo toto rozhodnutie zmeniť (nepripustiť zmenu žaloby) a potvrdiť rozsudok súdu prvého stupňa.

Žalovaní 6/ a 7/ sa vo vyjadrení k dovolaniu plne stotožnili s týmto mimoriadnym opravným prostriedkom žalovaných 3/ až 5/.

Žalobkyňa 2/ vo svojom vyjadrení označila podané dovolanie za procesne neprípustné, žiadala ho „zamietnuť“ a jej priznať náhradu trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpení v súlade s § 241 ods. 1 O.s.p., skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci dovolanie smeruje proti uzneseniu. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Podľa § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

V ustanoveniach § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. nie je uvedené uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bola pripustená zmena žaloby, ani uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo zrušené uznesenie súdu prvého stupňa a vec bola vrátená na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania žalovaných 3/ až 5/ proti napadnutému uzneseniu preto z § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. nevyplýva.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušené podľa § 221 ods.1 O.s.p., nie je prípustné dovolanie z iných dôvodov než uvedených v § 237 O.s.p. (viď primerane R 34/1995). Aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým bola pripustená zmena žaloby, je dovolanie procesne prípustné iba ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd vymenovaných v § 237 O.s.p.

V zmysle § 237 O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Žalovaní 3/ až 5/ procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietali; existencia väd tejto povahy ani nevyšla najavo. Prípustnosť ich dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

So zreteľom na obsah dovolania dovolací súd osobitne skúmal, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Pod odňatím možnosti pred súdom konať treba rozumieť procesne nesprávny postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania znemožní realizácia jeho procesných oprávnení priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

K argumentácii dovolateľov Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza nasledovné:

1. Z ustanovenia § 95 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že žalobca môže za konania so súhlasom súdu zmeniť žalobu. Zmenenú žalobu je potrebné ostatným účastníkom doručiť do vlastných rúk, pokiaľ neboli prítomní na pojednávaní, na ktorom došlo k zmene. Súd nepripustí zmenu žaloby, ak by výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom pre konanie o zmenenej žalobe. Podľa § 216 ods. 1 O.s.p. ustanovenia § 92 ods. 1 a 4, § 97 a § 98 pre odvolacie konanie neplatia; to znamená, že § 216 ods. 1 O.s.p. nevyklučuje aplikáciu § 95 ods. 1 O.s.p.

v odvolacom konaní. Úvaha súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), či výsledky konania, ku ktorým sa dospelo pred žalobcom navrhovanou zmenou žaloby, môžu alebo nemôžu byť podkladom pre konanie o zmenenej žalobe, súvisí s predbežným hodnotením dôkazov a výsledkom vnútorného presvedčenia sudcu a jeho myšlienkového postupu; preto táto úvaha patrí len súdu rozhodujúcemu o návrhu na pripustenie zmeny žaloby. Pokiaľ je ním súd prvého stupňa, žalobca nie je oprávnený napadnúť odvolaním správnosť tejto jeho úvahy, lebo odvolanie proti uzneseniu, ktorým sa pripustila alebo nepripustila zmena žaloby, nie je prípustné (pozri § 202 ods. 3 písm. f/ O.s.p.). Ani dovolací súd, posudzujúci prípustnosť dovolania z hľadiska možnosti výskytu procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., nemôže prehodnocovať správnosť úvahy odvolacieho súdu, ktorá bola podkladom pre jeho rozhodnutie o pripustení zmeny žaloby.

I keby táto úvaha súdu rozhodujúceho o návrhu na pripustenie zmeny žaloby bola prípadne nesprávna, nemohla by táto okolnosť založiť procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., a teda ani prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia.

2. Žalovaní 3/ až 5/ namietajú nepreskúmateľnosť dovolaním napadnutého uznesenia odvolacieho súdu. Najvyšší súd Slovenskej republiky k tomu uvádza, že na posúdenie prípustnosti dovolania – aj z aspektov § 237 písm. f/ O.s.p. – je zásadne príslušný dovolací súd (viď IV. ÚS 238/07). Na základe uznesenia občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky bol v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 111/1998 uverejnený rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. augusta 1997 sp. zn. 2 Cdo 5/1997, z ktorého vyplýva, že „konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) aj vtedy, ak odvolací súd svoj právny záver riadne neodôvodnil, takže jeho rozsudok zostal nepreskúmateľný“. Názor zaujatý v uvedenom judikáte je opodstatnený aj v prejednávanej veci a dovolací súd nemá dôvod odkloniť sa od tohto názoru. Dovolateľmi tvrdená nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia nie je procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.; i keby prípadne napadnuté rozhodnutie bolo skutočne nepreskúmateľné, nezakladalo by to prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia.

3. Niektoré formulácie dovolania nevyklúčujú, že dovolatelia namietajú aj to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Pre tento prípad dovolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej

zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom (možno ho uplatniť v procesne prípustnom dovolaní), samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (viď R 54/2012), lebo nespôsobuje vadu konania v zmysle § 237 O.s.p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z uvedených dôvodov dospel k záveru, že v danom prípade prípustnosť dovolania z ustanovení § 239 a 237 O.s.p. nevyplýva; dovolanie žalovaných 3/ až 5/ preto odmietol podľa § 218 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 243b ods. 4 O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný.

V dovolacom konaní úspešnej žalobkyni 2/ vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalovaným 3/ až 5/, ktorí úspech nemali (§ 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu podala návrh na rozhodnutie o trovách dovolacieho konania a požadovanú náhradu vyčíslila. Najvyšší súd Slovenskej republiky jej priznal náhradu trov dovolacieho konania vo výške zodpovedajúcej odmene advokátskej kancelárie za jeden úkon právnej služby (vyjadrenie z 25. júla 2011 k dovolaniu), pričom vychádzal z § 11 ods. 1 písm. a/ a § 14 ods. 1 písm. b/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb. Žalobkyni 2/ priznal náhradu trov dovolacieho konania v celkovej výške 77,29 € [57 € (1/13 výpočtového základu) + 7,21 € (režijný paušál) + 12,88 € (DPH)]. Žalobcovi 1/ dovolací súd náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo v dovolacom konaní nepodal návrh na jej priznanie.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. júla 2012

JUDr. Emil Franciscy, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Mgr. Patrícia Špacírová